

BECHSTIN SILVESTER:

Pravljice.

Mačica in pletilne igle.

ivela je uboga ženica, ki je šla некоč v gozd suhih drv nabirat. Na poti proti domu zagleda ubogo bolno mačico, ki je žalostno mijavkala pod nizkim grmom. Ženici se živalca usmili in jo nese domov.

Na poti jo srečujejo otroci in ko vidijo, da nese ženica nekaj v predpasniku, jo izprašujejo:

„Ženica, kaj pa nosite domov?“

Ko jim odgovori, da je dobila ubogo in bolno mačico, jo hočejo otroci imeti; usmiljena ženica je pa ne da, ker se boji, da bi je otroci ne trpinčili. Doma jo položi med staro obleko, kjer je bilo mačici prav mehko in toplo, ter ji da piti mleka.

Mačica je kmalu okrevala in ozdravela. Nekega dne pa je izginila.

Cez nekoliko tednov gre ženica zopet v gozd. Kako se začudi, ko se vrača domov in vidi na prav tistem mestu, kjer je bila takrat pobrala bolno mačico, prelepo gospo. Gospa ji namigne s prstom, naj stopi bliže, in ji vrže pet pletilnih igel v predpasnik. Ženica ne ve, bi se li zahvalila za tak majhen dar ali ne. Vendar vzame igle in jih položi doma na mizo.

Ko drugega dne vstane, dobi na mizi cele nove nogavice. Zvečer zopet položi igle na mizo in zjutraj dobi zopet nove nogavice. Tako se je zgodilo vsak dan, in igle so ji napletle toliko nogavic, da jih je lahko prodajala in ob zaslužku dobro živela do svoje smrti.

Po njeni smrti so poželjivi ljudje sicer iskali čudotvornih igel, a ni jih bilo nikjer.

Jerebica.

Bogat trgovec je potoval po deželi in imel pri sebi bogat zaklad denarja in blaga. Ker je vedel, da bo moral skozi velik gozd in se je bal razbojnikov, stopi pred kralja, mu da imeniten dar in ga prosi, naj mu da zanesljivega in pogumnega moža za spremljevalca.

Kralj izbere enega svojih vitezov, in ta spremlja trgovca po celi deželi.

Naposled prideta tudi v velik gozd. Vitez, ki ni bil poštenjak in je videl, koliko ima trgovec imetja, se odloči, da trgovca umori in ga opleni. Postavi se torej pred njega in mu reče: „Pojdi naprej!“ Trgovec se prestraši in ker ne sluti nič dobrega, noče slušati. Vitez potegne meč in reče: „Mož, tukaj na tem mestu moraš umreti!“

„Oh, ljubi vitez, ne stori mi nič žalega,“ prosi trgovec; „o umoru bi na vsak način zvedeli. In če bi ga ljudje ne ovadili kralju, ptice pod nebom bi mu ga gotovo!“

Ko to izgovori, se dvigne izza grma jerebica in zleti nad glavama obeh potnikov v gozd. Vitez se nasmeje. „Pazi, trgovče, jerebica ravno zdaj

leti h kralju in mu naznanja, da te hočem umoriti!“ Še enkrat se ostudno nasmeje in odseka siromaku glavo. Truplo pokoplje, denar si pa prisvoji in se vrne na kraljev dvor.

Minilo je ravno eno leto. Nekí lovec je nastreljal več jerebic in jih podaril kralju. Kralj si jih da pripraviti za obed in povabi k pojedini tudi vse svoje viteze. Naposled prinesejo sluge tudi jerebice na mizo. Vitez, ki je bil ubil trgovca, se spomni njegovih zadnjih besed in se začne smejati. Kralj ga radoveden vpraša, čemu se smeje? Vitez se brž zlaže in pove popolnoma drug vzrok.

Čez nekaj tednov je bila zopet velika pojedina na kraljevem dvoru, in ko pridejo zopet jerebice na mizo, se spomni navzoči vitez zadnjih besed umorjenega trgovca in se mora nasmejati. Kralj, ki je to zapazil, se začudi, a molči. Iz svojih kleti da prinesiti najboljšega vina in ga pridno nataka veselim gostom.

Ko so bili že vsi vinjeni, vpraša kralj viteza: „Čemu se vedno smeješ, kadar vidiš jerebice? Zadnjič mi nisi povedal resnice!“

Vitez je bil že preveč vinjen, in po pregovoru gre takrat resnica ven, kador gre vino noter. Hudodelec se spozabi in odgovori: „Moj gospod in kralj, ko je trgovec kričal, da podnebné ptice naznanijo njegov umor, je nama nad glavama zletela jerebica. Kolikorkrat vidim te ptice, se spomnim neumnih besed in se moram smejati.“

Kralj molči. Drugega dne pa skliče svoje svetovalce in jih vpraša: „Kaj zasluži tisti, ki ga postavi kralj za spremljevalca potujočemu trgovcu, pa ga on umori in oropa?“

Vsi svetovalci odgovore: „Zasluži smrt na vislicah!“

Kralj skliče sodnike, in ker se je vitez pri pojedini izdal, mora tudi pred sodnijo priznati hudodelstvo. Sodniki in kralj ga obsodijo na smrt.

Na tak način so jerebice razodele tajni umor.

Solzni vrč.

Živela je mati s svojo edino hčerko, ki jo je iskreno ljubila. Dozdevalo se ji je, da bi brez nje ne mogla živeti. Toda Bog je sklenil drugače in poslal hudo bolezen, ki je brez usmiljenja začela pobirati majhne otročiče.

Tudi deklica hudo zboli. Tri dni in tri noči bdi žalostna mati ob njeni postelji, moli in joče. Četrtega dne pa deklica umrje. Matere se polasti brezmejna žalost in vsa obupana ne je in ne spi tri dni in tri noči. Ves čas samo joče in kliče rajnega otroka.

Ko sedi tretje noči ob postelji, v kateri je umrla deklica, je bila že tako slaba, da je skoraj omedlevala. Hipoma se odpro vrata, in mati se prestraši, ko zagleda na pragu svojo rajno hčerko.

Stala je kot belo oblečen angelček, in z obraza sta ji odsevala veselje in nedolžnost. V roki je držala poln vrček.

„Ljuba mama,“ začne govoriti, „ne jokajte toliko po meni! Glejte, v tem vrču so vse vaše solze, ki ste jih prelili za menoj. Angel žalosti jih je

nabral, in čim več bi jih bilo, tem bolj bi mi kalile rajsko veselje. Torej, ljuba mama, ne jokajte več, zakaj vaš otrok je neizrečeno srečen, in angelci so njegovi družniki.“

Deklica izgine. Mati se odzdaj ni nikdar več jokala po nji, ampak se je veselila, da jo zopet vidi na onem svetu.

Jež in zajec.

Povest, ki jo hočem povedati, je slišati prav lažniva, a je vendar resnična, zakaj moj ded, od katerega jo imam, je rekel večkrat: „Otroci, resnična pa le mora biti, sicer bi je ne pripovedoval!“

Bilo je lepega nedeljskega jutra. Sonce je vzhajalo za gorami, prijazen vetrič je pihal po njivah in livadah, škrjančki so žvrgoleli v zraku, buče so letale od cvetice do cvetice, ljudje so hodili v cerkev, in vse je bilo veselo. Vesel je bil tudi jež.

Stal je pred vhodom svoje podzemeljske votline, gledal v prijazno naravo in pel pesemco, dobro in slabo, kakor pač more jež peti. Hipoma se zamisli in pride mu na um, kako bi lahko šel zdaj, ko še ježinja pospravlja po domu in otroke umiva ter oblači, nekoliko pogledat, kako raste repa in korenje po bližnji njivi. Ker je od njih jedel, jih je za svojo last smatral. Napoti se torej proti njivi. Ko jo krene okolo velikega gabrovega grma, ga sreča zajec, ki je hotel videti, kakšne bodo letos zeljnate glave.

Jež — vedno pošten in vljuden — mu želi dobro jutro. Zajec pa, ki se prišteva med najvišje gospode vsega živalstva, navita nos in nič ne odzdravi. Zaničljivo pogleda pritlikavca in reče: „Čemu pa letaš že na vse zgodaj po polju?“

„Izprehajam se,“ odgovori jež.

„Izprehajaš se?“ se smeje zajec. „Dozdeva se mi, da bi lahko svoje noge bolje uporabljal.“

Tak odgovor razsrdi ježa, zakaj vse lože prenaša kakor zabavljanje o svojih nogah.

„Gotovo misliš,“ reče torej, „da s svojimi več opraviš.“

„To tudi mislim,“ je bil odgovor.

„No,“ ugovarja jež, „treba je samo izkusiti, in stavim vso svojo repo, da te v teku prehitim.“

„Res smešno,“ se začudi zajec, „toda naj velja! Začniva takoj!“

„Oho, saj se ne mudi! Tešč sem še in moram prej še domov, da zajtrkujem. Čez pol ure bom tukaj.“

Jež odide, in zajec počaka pol ure.

Vračaje se domov, misli jež: „Zajec se zanaša na svoje dolge noge, toda naj se ponaša, kolikor hoče, stavo mora vendar izgubiti. Ko pride jež domov, reče ježinji: „Brž se pripravi in pojdi z menoj!“

„Kaj pa bo?“ vpraša ježinja.

„Z zajcem bom letal za stavo,“ odgovori jež.

„O, moj Bog,“ vzklikne žena ježinja, „ali si prišel ob pamet? Kako moreš z zajcem za stavo leteti?“

„Molči,“ se huduje jež, „to je moja skrb. Ne kregaj se preveč in hajdi z meno!“ Ježinja je morala slušati.

Spotoma reče jež svoji tovarišici: „Slušaj, kaj ti porečem! Glej, na tisti-le njivi tam bova dirkala. Dolga je in zorana. Po eni brazdi bom letel jaz, po drugi pa zajec. Zgoraj bova začela. Ti se moraš postaviti spodaj, in kakor hitro zajec prileti, zakriči: Jaz sem že tu!“

Prišla sta do njive, in ježinja ostane na svojem prostoru. Jež gre na drug konec njive, kjer je že čakal zajec.

„Začneva li?“ vpraša ta

„Da,“ odgovori jež in se postavi v drugo brazdo.

„Ena, dve, tri!“ šteje zajec in se po bliskovo zakadi po njivi. Jež pa naredi le kake tri korake in se potuhne.

Ko zajec ves zasopel priklopoče na konec njive, se oglasi že ježinja: „Jaz sem že tu!“ Zajec se začudi in misli, da ima res ježa samega pred seboj.

„To ni mogoče,“ meni zajec, „toda še enkrat!“ In zopet leti zajec, da ga uhlja komaj dohajata, ko se približa koncu njive, že sliši ježa klicati: „Jaz sem že tu!“

Ubogi zajec se skoraj prestraši, ali naglo se obrne in zakriči: „Še enkrat!“

„Prav,“ meni jež, „zaradi mene letiva lahko, kolikorkrat hočeš.“ Na ta način je letel zajec dvainsedemdesetkrat čez njivo, toda vedno je dobil tekmeča že na svojem mestu. Enkrat še poizkusi svojo srečo, ko pa pride sredi njive, se mu vlije kri iz nosa in mrtev pade v brazdo.

Vesela se vrnete jež in ježinja domov, a od tega časa se noben zajec ne upa več z ježem leteti za stavo.

Naj grem z njo!

*Solza vroča, solza trpka
sili mu v oko,
kravico so mu prodali
Kaj ni to hudó?*

*Nikdar Janezku na paši
nagajala ni,
nikdar svojevoljno v škodo
uhajala ni*

*„Kravice doma nobene . . .
Kaj počel bi zdaj? —
Oče, z njenim gospodarjem
v službo idem naj!“*

Andrej Rapč.

